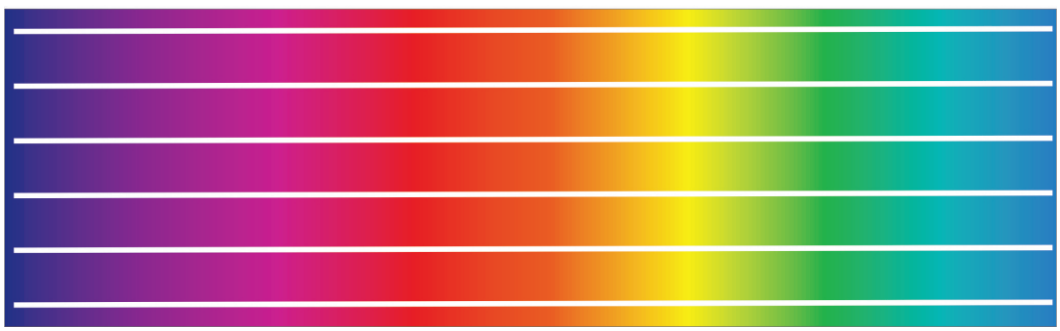
Eşref ADALI

Avustralya

Sunuş

2000 yılında Bursa Emniyeti için bir projeye fahri danışmanlık yapıyordum. Projenin ana konusu Emniyet araçlarının konum ve durumlarınınsayısal harita üzerinde izlenmesi; araşlarda sürücü kimlik bilgilerinin sorgulanması idi. Bu proje kapsamında farklı ülkelerdeki uygulamaları inceleme olanağım oldu. Bunlardan birini Melbourne kentindeki benzer uygulamaları incelemek için yaptım.

Melburne'ye kadar gitmişken çevreyi gezme ve görme şansın oldu. Bu kitap Melburn ve çevresindekileri kapsamaktadır.

II - Sunuş

Avustralya'nın genel görünümü

İçindekiler

Sunuş 2

Avustralya 1

- Etimoloji 2
- Tarihçe 2
- Coğrafya 5
- Biyoçeşitlilik 6
- Ekonomi 7
- Demografi 7
- Din 7
- Aborjinler 8
  - Genetik 8
  - Aborjinlerin Dilleri 9
  - Kültür ve İnançlar 9
  - Çalınmış Nesiller 9
  - Uygulamadaki politika 10

Melbourne 13

- Tarihçe 14
  - İngiliz Sömürgeleştirme Dönemi 14
  - Victoria Altın Hücumu 15
  - II. Dünya Savaşı Sonrası 16
  - Çağdaş Melbourne 18
- Doğa 19
  - Kültür 19
  - Ekonomi 20
- Görülecek Yerler 21
  - Gezi İzlenimleri 21

Avustralya Kırsalı 23

- Split Point Deniz Feneri 23
- Great Otway Ulusal Parkı 25
- On İki Havariler 26

Avustralya

Avustralya, Dünya'nın en ucunda diyebileceğimiz bir yerde, dünyada en son bulunan Avustralya kıtasının üzerinde bulunan bir devlettir.

Kıtanın yüzölçümü 7.688.287 Km^2'dir. Üzerinde insan yaşamı bulunan kıtalar arasında dünyanın en düz ve en kurak kıtasıdır. Olağanüstü biyolojik çeşitliliğe sahip bir ülke olan Avustralya, geniş yüzölçümü sayesinde iç kesimlerdeki çöllerden kıyı şeridindeki tropikal yağmur ormanlarına kadar uzanan çok çeşitli coğrafi yapılara ve iklimlere ev sahipliği yapar.

2 - Avustralya

Avustralya'nın yazılı tarihi, XVII. yüzyılda Hollandalıların kıyı şeridinin büyük bir kısmını keşfetmesiyle başlamıştır. Hollandalıları İngilizler izlemiş ve 1788'de New South Wales ceza kolonisini kurmuşlardır. XIX. yüzyılın ortalarında kıtanın büyük bölümü Avrupalı yerleşimciler tarafından keşfedilmiş ve beş ayrı özerk İngiliz kolonisi daha kurulmuştur. Koloniler 1901 yılında birleşerek Avustralya Milletler Topluluğu'nu oluşturmuştur.

Avustralya'nın eyaletleri

Avustralya, anayasal monarşi ile yönetilen parlamenter bir demokrasiye ve altı eyalet ile on bölgeden oluşan federal bir yapıya sahiptir. Nüfusu 29 milyona yaklaşan ülkenin halkı büyük ölçüde kentlerde yaşamakta ve nüfusun büyük kısmı doğu kıyısında yoğunlaşmaktadır.

Ülkenin başkenti Canberra olup, en kalabalık şehirleri Sidney ve Melbourne'dür.

Etimoloji

Avustralya adı, antik çağlardan beri Güney Yarımküre'deki varsayımsal bir kıta için kullanılan Latince "Terra Australis Incognita" (bilinmeyen güney kıtası) ifadesinden türetilmiştir.

Tarihçe

Avustralya kıtasındaki insan yerleşiminin, günümüzde Güneydoğu Asya olarak bilinen bölgeden kara köprüleri ve kısa deniz geçişleri yoluyla yapılan göçlerle 50.000 ila 65.000 yıl önce başladığı tahmin edilmektedir. Aborjin Avustralya kültürü, yeryüzündeki kesintisiz varlığını sürdüren en eski kültürlerden biridir. Avrupalılarla ilk temas kurulduğu dönemde Aborjin Avustralyalılar en az 250 farklı dil grubuna yayılmış, çeşitli ekonomik yapılara sahip çok çeşitli topluluklardan oluşuyordu. İngiliz yerleşiminden önceki Aborjin nüfusunun

300.000 - 3 milyon arasında olduğu sanılmaktadır. Aborjin Avustralya kültürleri toprak ve çevreyle derin bir bağa sahiptiler. Sözlü gelenek, şarkılar, dans ve resimler aracılığıyla "Düş Zamanı" hikâyeleri yaşatılıyordu. Bazı gruplar "ateşle tarım" ve balık yetiştiriciliği yöntemlerini uyguluyor, yarı kalıcı barınaklar inşa ediyordu.

Torres Boğazı Adalıları, adalarına ilk kez en az 2.500 yıl önce yerleşmişlerdir. Anakara Aborjin halklarından kültürel ve dilsel açıdan farklı olan bu topluluklar denizciydi ve geçimlerini mevsimlik bahçecilik ile resif ve deniz kaynaklarından sağlıyorlardı. Bazı adalarda tarım da gelişti ve 1300'lere gelindiğinde köyler ortaya çıktı. XVIII. yüzyılın ortalarına gelindiğinde, Kuzey Avustralya'daki yerel Aborjin grupları ile günümüz Endonezya'sından gelen Makassarlı deniz hıyarı avcıları arasında temas, ticaret ve kültürlerarası etkileşim kurulmuştu.

Avrupalıların Keşif ve Sömürgeleştirme Çalışmaları

1606 yılında, Holandalı kaptan Willem Janszoon'un gemisi "Duyfken" Avustralya'ya ayak basan ilk Avrupalılar olarak kayıtlara geçti. Abel Tasman'ın 1642'deki seferi, Van Diemen Toprakları'na (günümüzde Tazmanya) ulaşan ilk Avrupalı keşif seferiydi. 1644'teki ikinci seferinde ise Yeni Gine'nin güneyinde kalan Avustralya'nın kuzey kıyılarının haritasını çıkardı. Tasman'ın seferlerinin ardından Hollandalılar; Avustralya'nın kuzey ve batı kıyılarının yanı sıra güney ve güneydoğu (Tazmanya) kıyılarının büyük bir kısmının haritasını neredeyse bütünüyle çıkarabildiler. Kıtaya "Yeni Hollanda" adını verdiler.

1770 yılında Kaptan James Cook, doğu kıyısının haritasını çıkardığı bu bölgeye "Yeni Güney Galler" adını verdi ve burayı Büyük Britanya adına sahiplendi. 1786'da İngiliz hükümeti, Yeni Güney Galler'de bir sürgün kolonisi kurmaya başladı. 26 Ocak 1788'de Kaptan Arthur Phillip komutasındaki gemiler Sydney Koyu'na ulaştı ve burada Birleşik Krallık bayrağı göndere çekildi. Bu tarih daha sonra Avustralya'nın ulusal günü haline geldi.

İlk yerleşimcilerin çoğu, küçük suçlar nedeniyle sürgüne gönderilen ve işçi veya hizmetli olarak atanan mahkumlardan oluşuyordu. Aborjin direnişi, mahkum ayaklanmaları ve kırsal bölgelerdeki kanunsuzluklar zaman zaman sıkıyönetimle bastırılıyordu. New South Wales Kolordusu subayları tarafından gerçekleştirilen 1808 tarihli Rom İsyanı, geçici bir askeri cuntanın kurulmasına yol açtı. Bunu izleyen yirmi yıl içinde; sosyal ve ekonomik reformların yanı sıra Yasama Konseyi ve Yüksek Mahkeme'nin kurulmasıyla birlikte, bu ceza kolonisi sivil bir topluma dönüştü.

Yerli nüfus, Avrupalıların bölgeye yerleşmesini izleyen 150 yıl boyunca, büyük ölçüde bulaşıcı hastalıklar nedeniyle azaldı. İngiliz sömürge yetkilileri, Aborjin gruplarla herhangi bir antlaşma imzalamadı. Yerleşim alanları genişledikçe, sınır bölgelerindeki çatışmalarda on binlerce Aborjin ve binlerce yerleşimci hayatını kaybetti. Pek çok tarihçi, bu çatışmaların

yerleşimciler tarafından gerçekleştirilen soykırım eylemlerini de içerdiğini savunmaktadır. Yerleşimciler, hayatta kalan Yerli halkların topraklarının büyük bir kısmını ellerinden aldı.

Sömürge Genişlemesi

1813'te Gregory Blaxland, William Lawson ile William Wentworth, Sidney'in batısındaki Mavi Dağlar'ı aşarak iç bölgeleri Avrupalıların yerleşimine açtı. Binbaşı Edmund Lockyer'ın King George Sound'da (günümüzdeki Albany) bir yerleşim kurmasıyla, 1827'de Britanya'nın egemenlik iddiası tüm Avustralya kıtasını kapsayacak şekilde genişletildi. 1829'da kurulan Swan Nehri Kolonisi (günümüzdeki Perth), zamanla yüzölçümü bakımından en büyük Avustralya kolonisi olan Batı Avustralya'ya dönüştü. New South Wales'ten ayrılarak yeni koloniler oluşturuldu: 1825'te Tazmanya, 1836'da Güney Avustralya, 1851'de Victoria ve 1859'da Queensland. Güney Avustralya ve Victoria özgür koloniler olarak kuruldu. Bu bölgeler sürgün edilen mahkumları asla kabul etmedi. Mahkum sistemine karşı giderek artan muhalefet, 1850'lere gelindiğinde sistemin doğu kolonilerinde kaldırılmasıyla sonuçlandı. Başlangıçta özgür bir koloni olan Batı Avustralya ise 1850 ile 1868 yılları arasında mahkum kabul etti. Altı koloni, 1855 ile 1890 yılları arasında tek tek kendi kendini yönetme hakkını elde ettiler ancak Britanya İmparatorluğu'nun bir parçası olarak kalmaya devam ettiler.

1850'lerin başlarında başlayan bir dizi altına hücum dalgası; Çin, Kuzey Amerika ve Kıta Avrupası'ndan yeni göçmen akınına ve bunun yanı sıra kırsal bölge haydutluğu ile sivil huzursuzluk olaylarının patlak vermesine yol açtı. Bu huzursuzluklar, 1854 yılında Ballarat madencilerinin altın ruhsatı ücretlerine karşı Eureka İsyanı'nı başlatmasıyla zirveye ulaştı. 1860'lı yıllarda, başta Queensland'deki sömürgeciler tarafından Güney Denizi Adalılarının zorla veya kaçırılarak sözleşmeli işçi yapılmasını içeren "blackbirding" uygulaması yaygınlaştı.

1886'dan itibaren Avustralya koloni yönetimleri, çocuk koruma ve zorunlu asimilasyon politikaları gerekçesiyle birçok Aborjin çocuğunu ailelerinden ve topluluklarından koparmaya başladı.

Federasyon Döneminden Dünya Savaşlarına

On yıl süren planlama, anayasal kongreler ve referandumların ardından 1 Ocak 1901'de kolonilerin federasyonu gerçekleşti. Böylece Avustralya Topluluğu (Commonwealth of Australia) kuruldu. Ülke, 1920'de Milletler Cemiyeti'nin ve 1945'te Birleşmiş Milletler'in kurucu üyeleri arasında yer aldı.

Canberra ve çevresi 1911'de ülkenin başkenti olarak inşaa edilmeye başlandı. İnşaat çalışmaları sürerken, 1901'den 1927'ye kadar Melbourne geçici başkentlik görevini üstlendi. Avustralya, 1905'te Papua Bölgesi'nin ve 1920'de Yeni Gine Bölgesi'nin yönetimini

devraldı. Bu iki bölge 1949'da Papua ve Yeni Gine Bölgesi adı altında birleştirildi ve 1975'te Avustralya'dan ayrılarak bağımsızlığını kazandı.

Avustralya, 1914 yılında I. Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri'nin safına katılmış ve çeşitli cephelerdeki çatışmalarda yer almıştır. Denizaşırı bölgelerde görev yapan 324.000 askerden yaklaşık 60.000'i hayatını kaybetmiş, 152.000'i ise yaralanmıştır. Pek çok Avustralyalı, Avustralya ve Yeni Zelanda Kolordusu'nun (ANZAC) 1915'te Gelibolu'da yaşadığı yenilgiyi, yeni ulusun kimliğini şekillendiren bir "ateşle sınanma" olarak görmektedir. Bu harekatın başlangıcı her yıl, ulusun en önemli günü olma konusunda Avustralya Günü ile yarışan bir tarih olan Anzak Günü'nde anılmaktadır.

Avustralya II. Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri ile birlikte savaşmıştır. Avustralya silahlı kuvvetleri Pasifik, Avrupa, Akdeniz ve Orta Doğu harekat alanlarında mücadele etmiştir. 1942'de Singapur'da İngiltere'nin uğradığı yenilginin yarattığı şok ve hemen ardından gelen Darwin Bombardımanı ile Japonya'nın Avustralya topraklarına yönelik diğer saldırıları Avustralya'nın başlıca müttefiki ile güvenlik ortağının Birleşik Krallık'tan Amerika Birleşik Devletleri'ne kaymasına yol açmıştır. Avustralya, 1951'den bu yana ANZUS antlaşması kapsamında Amerika Birleşik Devletleri ile karşılıklı bir güvenlik ittifakını sürdürmektedir.

Savaş sonrası ve çağdaş dönemler

II. Dünya Savaşı'nı izleyen Avustralya hükümetleri avrupadan gelen göçleri teşvik ettiler. "Beyaz Avustralya" olarak anılan bu teşvikler 1960'lardan sonra bırakıldı.

1967'de yapılan bir referandum sonucuna dayanarak federal hükümet Aborjinleri Avustralyalılar nüfus sayımına tam olarak dahil etti.

1973'ten sonraki "Beyaz Avustralya" politikasının kaldırılmasının ardından, çoğunluğu Asya'dan gelen büyük göç dalgası sonucunda Avustralya'nın demografik yapısı ve kültürü dönüşüme uğradı.

1986'da Avustralya ile Birleşik Krallık arasındaki kalan anayasal bağlar koparılmıştır. 1999'da yapılan bir anayasa referandumunda, seçmenlerin %55'i monarşinin kaldırılmasına ve cumhuriyete geçilmesine karşı oy kullanmıştır.

Coğrafya

Avustralya devleti, Avustralya kıtası, Tazmanya adası, kıta çevresindeki küçük adalar, Ashmore ve Cartier Adaları, Christmas Adası, Cocos (Keeling) Adaları, Mercan Denizi Adaları, Heard ve McDonald Adaları ile Norfolk Adası gibi uzak deniz aşırı bölgelerden oluşur.

6 - Avustralya

Avustralya kıtasının yaklaşık %70'i kurak veya yarı kuraktır. 2021 yılında Avustralya, küresel kalıcı çayır ve mera alanlarının %10'una sahipti. Orman örtüsü, Avustralya'nın kara alanının yaklaşık %17'sini oluşturur. Avustralya kıtası görece düzdür ve ortalama yükseklik 325 metredir. Great Dividing Range dağları doğu Avustralya'nın büyük bir bölümü boyunca uzanarak merkezi alçak arazileri doğudaki yüksek arazilerden ayırır. 2.228 metrelik yüksekliğiyle Kosciuszko Dağı, kıtanın en yüksek dağdır.

Avustralya'nın nehirleri, tüm kıtalar arasında denize en az su boşaltan nehirlerdir. Kıtanın düz ve kurak yapısı nehirlerin yavaş akmasına neden olur; bu da toprakta tuz birikimine yol açar. Tuzlanma, dünya standartlarına kıyasla ortalama olarak besin maddeleri bakımından zaten fakir olan Avustralya topraklarını olumsuz etkilemektedir. Avustralya nüfusu kıyı şeritlerinde yoğunlaşmıştır. Nüfusun yaklaşık %95'i kıyıdan itibaren 100 Km'lik bir mesafe içinde yaşamaktadır. Avustralya'nın nüfus yoğunluğu kilometrekare başına 3,5 kişidir. Bununla birlikte, ılıman iklime sahip güneydoğu kıyısı boyunca uzanan şehirlerde büyük bir nüfus yoğunlaşması söz konusudur ve Melbourne'ün merkezinde nüfus yoğunluğu kilometrekare başına 38 kişiyi aşmaktadır.

Avustralya'nın önemli kentleri

Biyoçeşitlilik

Uzun süre dünyadan kopuk yaşayan Avustralya, biyolojik çeşitlilik açısından zengindir. Ülkedeki amfibilerin yaklaşık %94'ü, sürüngenlerin ve çiçekli bitkilerin %93'ü, memelilerin %69'u ve kuşların %46'sı endemiktir.

Dünyada bilinen bitki türlerinin yaklaşık %10'u Avustralya'da bulunur. Bunların birçoğu kurak iklime, değişken yağış düzenine ve besin açısından fakir topraklara uyum sağlamıştır. Çöller ve kurakçıl çalı alanları, anakaranın yaklaşık %70'ini kaplar. Akasya, banksia ve okaliptüs türleri Avustralya'nın büyük bir kısmına yayılmıştır. Pek çok bitki sert ve uzun ömürlü yapraklara sahiptir.

Dünyadaki 330 keseli memeli türünün yaklaşık üçte ikisi Avustralya'ya özgüdür. Avustralya'daki plasentalı memeliler (yarasalar, sıçanlar ve fareler) de dünyadaki kara memelisi türlerinin neredeyse %47'sini oluşturur. Avustralya, dünyada bilinen sürüngen türlerinin yaklaşık %10'una ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca, tüm hayvan türlerinin %75'inden fazlasını oluşturan böceklerin en büyük sınıfı teşkil ettiği yaklaşık 320.500 omurgasız türü bulunmaktadır. Avustralya'da bilinen 15.000'den fazla mantar türü vardır.

Son iki yüzyıl içinde Avustralya, diğer tüm kıtalardan daha fazla memeli türünü kaybetmiştir. Genel olarak, 100 Avustralya türü soyu tükenmiş veya doğadaki soyu tükenmiş olarak sınıflandırılmıştır.

Ekonomi

Avustralya'nın karma piyasa ekonomisi oldukça gelişmiş olup ülke doğal kaynaklar bakımından zengindir. Ülke ekonomisi, nominal değerler bakımından dünyanın en büyük on ikinci, Satın Alma Gücü Paritesi (SGP) bakımından ise en büyük yirmi üçüncü ekonomisidir.

Demografi

Avustralya'nın nüfusu Aralık 2025 sayımlarına göre 27.801.023 dür. Avustralya, toplam yüzölçümüne oranla kilometrekare başına düşen 3,4 kişilik nüfus yoğunluğuyla dünyanın en seyrek nüfuslu ülkelerinden biridir. Nüfus büyük ölçüde doğu kıyısında; özellikle de kuzeydoğudaki Güneydoğu Queensland ile güneybatıdaki Adelaide arasında kalan güneydoğu bölgesinde yoğunlaşmıştır.

Din

Avustralya'nın bir devlet dini yoktur; Avustralya Anayasası'nın 116. maddesi, herhangi bir dini resmen kabul eden, dini vecibeleri zorunlu kılan veya herhangi bir dinin özgürce yaşanmasını engelleyen federal yasaların çıkarılmasını yasaklar. Bununla birlikte, eyaletler dini açıdan ayrımcı yasalar çıkarma yetkisini hâlâ elinde bulundurmaktadır.

2021 nüfus sayımında, nüfusun %38,9'u herhangi bir dine mensup olmadığını belirtmiştir. İnanların %44'ü Hristiyan, %3,2'si Müslüman, %2,7'si Hindu, %2,4'ü Budisttir.

Aborjinler

Aborjin halkları günümüzdeki kıtada yaşıyorlardı. Deniz seviyesinin yükselmesi kıyı coğrafyasını yeniden şekillendirmiş ve Tazmanya'yı kıtadan ayırmıştır. Coğrafyadaki bu değişim Aborjinlerin farklı bölgelere dağılmalarına neden olmuştur.

Bin yıllar boyunca Aborjin halkları, dünyanın en eski kesintisiz kültürlerinden bazılarını oluşturan karmaşık ticaret ağları, kültürlerarası ilişkiler, hukuk sistemleri ve inanç yapıları geliştirmişlerdir. Avustralya'nın Avrupalılar tarafından sömürgeleştirildiği dönemde Aborjin halkları 250'den fazla farklı dil konuşuyor, çeşitli teknoloji düzeylerine sahip bulunuyor ve farklı yerleşim türlerinde yaşıyordu.

Aborjin gruplarının genetik yapısına ilişkin araştırmalar sürmekle birlikte, elde edilen bulgular bu halkların kadim Asya toplumlarından gelen bir genetik mirasa sahip olduklarını göstermektedir.

2021 nüfus sayımı verileri, Avustralya nüfusunun %3,7'sini oluşturan 944.171 Aborjin bulunduğunu göstermektedir. Günümüzde Aborjinlerin %80'inden fazlası evde İngilizce konuşmakta, yaklaşık 77.000 kişi ise evde bir Yerli dili konuşmaktadır. Aborjinler ve Torres Boğazı Adalıları, genel Avustralya toplumuyla kıyaslandığında ciddi sağlık sorunları ve ekonomik yoksunluklarla karşı karşıyadır.

Genetik

Genetik çalışmalar, İlk Üst Paleolitik dönemde İran Platosu'ndan yola çıkan ve "Doğu Avrasya Çekirdeği" olarak adlandırılan bir toplumun, güney yönünde yayılarak Asya-Pasifik bölgesini konuşlandığını ortaya koymuştur. Bu yayılmanın Yerli Avustralyalılar ile Papualıları da içeren Avustralyazyalıların atalarını oluşturduğu öne sürülmektedir. Yerli Avustralyalılar genetik açıdan en çok, topluca "Avustralyazyalılar" olarak adlandırılan Papualılar ve Melanezyalılar gibi diğer Okyanusya halklarıyla yakınlık göstermektedir.

Aborjin resmi, Türk Konsolosluğundaki sergiden (2000)

Aborjinlerin Dilleri

Avustralya Aborjin dilleri, dünyadaki diğer hiçbir dil ailesiyle kanıtlanmış bir genetik bağa sahip değildir yani tamamen izole ve kendine özgü bir dil grubudur. Dilbilimsel olarak yeryüzündeki bilinen hiçbir dile doğrudan benzemezler veya akraba değillerdir. Bununla birlikte, dil yapısı ve tipolojik özellikler açısından bazı yüzeysel benzerlikler ve bölgesel sınıflandırmalar şu şekildedir:

Türkçe gibi sondan eklemeli bir yapıya sahiplerdir. Sözcük köklerine eklenen eklerle yeni anlamlar türetilir.

Çoğu Aborjin dilinde b-p, d-t veya g-k gibi ünsüzler arasında ses ayrımı (ötümlülük farkı) yoktur. Ayrıca f, v, s, z, ş gibi sürtünmeli sesler neredeyse hiç bulunmaz. Bu yönüyle işitsel olarak dünyadaki modern dillerden çok farklı bir tınıya sahiptirler.

Kültür ve İnançlar

Avustralya Yerli halkları, kabileye özgü inançlara sahiptir ve toprakla güçlü bir bağ kurmuştur. Günümüz Avustralya Yerli inançları, kıta genelinde bölgeye ve bireye göre farklılık gösteren karmaşık bir yapıya sahiptir. Yerli halkın geleneksel inanışları sömürgeciler tarafından bozulmuştur. Geleneksel kültürel inançlar, dans, hikâye, şarkı söyleme, boyama sanatı aracılığıyla nesilden nesile aktarılmaktadır.

Ayrıca geleneksel şifacılar tıbbi rollerinin yanı sıra önemli Düş Zamanı hikâyelerinin de koruyuculuğunu üstlenmişlerdir. Kıta genelinde bazı temel yapılar ve temalar ortak olsa da, kabileler arasında farklılık gösterir. Örneğin, çoğu bölgenin Düş Zamanı anlatısında, bir ruh yeryüzünü yaratır ve ardından insanlara, hayvanlara ve yeryüzüne toprağa saygılı bir şekilde davranmalarını öğütler. Kuzey Bölgesi'nde bu ruhun, yeryüzü ve gökyüzü boyunca ilerleyerek dağları ve okyanusları oluşturan dev bir yılan veya yılanlar olduğuna inanılır. Pek çok Düş Zamanı hikâyesine, günümüzde hâlâ çok sayıda Avustralya Yerlisi tarafından inanılmaktadır.

Çalınmış Nesiller

Çalınmış Nesiller (veya Çalınmış Çocuklar), Avustralya federal ve eyalet hükümet kurumları ile kilise misyonlerleri tarafından, ilgili parlamentoların yasaları uyarınca ailelerinden koparılan Avustralya Aborjin ve Torres Boğazı Adalı kökenli çocuklardı. "Melez" olarak adlandırılan çocukların bu şekilde alınması işlemi, 1905 ile 1967 yılları arasında gerçekleştirilmiştir. Bazı tahminlere göre her yerli üç çocuktan biri (bazı tahminlere her on çocuktan biri) 1910 ile 1970 yılları arasında ailelerinden zorla alınmıştır. "Bringing Them Home" başlıklı Kraliyet Komisyonu raporu (1997), Avustralya'nın Yerli çocukları ailelerinden koparma politikalarını soykırım olarak nitelendirmiştir.

10 - Avustralya

XIX. ve XX. yüzyılın başlarına ait çok sayıda belge, melez Aborjin çocukların annelerinin yanından alınması politikasının, Aborjin halklarının soylarının tükenmesine neden olduğunu göstermektedir. Batı Avustralya Aborjinleri Baş Koruyucusu A. O. Neville tarafından 1930'lara kadar dile getirilen görüşe göre, "*melez çocuklar çalışmak üzere eğitilebilir ve nesiller boyunca beyaz toplumla evlilikler yoluyla kültürel olarak asimile edilebilirlerdi."*

Victoria Kolonisi, melez bireylerin Aborjin bölgelerinden uzaklaştırılmasına olanak tanıyan yasaları (1869 ve 1886) ilk çıkaran yerdi. 1899 tarihli bir yönetmelik, Aborjin çocukların ailelerinden alınmasına açıkça izin veriyordu.

Bazı Avrupalı Avustralyalılar, melez kökenli çocukların sayısının artmasını, Avrupa kültürüne yönelik bir tehdit olarak görüyorlardı. Kuzey Bölgesi Aborjinleri Baş Koruyucusu Dr. Cecil Cook, "*melez bireyi beyaz bir vatandaşa dönüştürmek için gerekli her şeyin yapılması gerektiğini*" savunuyordu.

Kuzey Bölgesi'nde, karma kökene sahip Avustralya Yerlilerinin safkan Yerlilerden ayrıştırılması çalışmaları, hükümetin karma kökenli çocukları kendi topluluklarından alıp kilise ile birlikte onları barındırmak üzere ayrıştırılmış yerleşim alanları oluşturmasıyla başladı. Bu uygulamalar karma kökenli çocukların sayısındaki artışa ve genç Aborjin kadınların Yerli olmayan erkekler tarafından cinsel istismara uğramasına ilişkin kamuoyunda oluşan endişelerin yanı sıra, Yerli olmayan nüfusun karma kökenli bir nüfus karşısında azınlıkta kalma korkusuna bir tepki niteliğindeydi.

1910 tarihli Kuzey Bölgesi Aborjinler Yasası uyarınca, Aborjinlerden Sorumlu Baş Koruyucu "18 yaşına kadar olan her Aborjin ve her melez çocuğun yasal vasisi" olarak atanmış ve böylece ayrıştırma politikalarının uygulanması için yasal zemin oluşturulmuştur. Bölge yönetiminin İngiliz Milletler Topluluğu'nun kontrolüne geçmesinin ardından, 1918 tarihli Aborjinler Yönetmeliği ile Baş Koruyucu'ya —"büyük ölçüde Avrupalı kökenli" bir erkekle evli olmadıkları sürece— yaşı ne olursa olsun tüm Yerli kadınlar üzerinde tam yetki verilmiş ayrıca bir Yerli kadının Yerli olmayan bir erkekle yapacağı evlilik için de onun onayı gerekli kılınmıştır.

Uygulamadaki politika

1869 tarihli Aborjinleri Koruma Yasası (Victoria), Aborjin ebeveynlerin çocuklarının ellerinden alınmasına yasal yetki tanıyan ilk düzenlemeyi içeriyordu. Aborjinleri Koruma Merkezi Kurulu, 1860'tan beri bu tür yetkilerin tanınmasını savunuyordu. Yasanın kabul edilmesiyle Victoria kolonisi, özellikle "risk altındaki" kız çocukları olmak üzere, çocukların zorla alınması da dahil olmak üzere Aborjinler ve melez bireyler üzerinde geniş yetkilerle donatıldı.

Bu yasaların bir sonucu olarak eyaletler, öncelikle melez çocukların Aborjin annelerinden kitlesel olarak alınmasını organize etti. Buna ek olarak, her eyalette Aborjinler üzerinde 16 veya 21 yaşına kadar geniş kapsamlı vesayet yetkileri kullanan "Aborjin Koruyucuları" atandı. Polis memurlarına veya devletin diğer görevlilerine melez kökenli bebekleri ve çocukları annelerinden, ailelerinden ve topluluklarından bulup çıkarma ve bakım kurumlarına nakletme yetkisi verildi.

Bu Avustralya eyaletleri ve bölgelerinde, ailelerinden alınan melez çocukların bakımı ve eğitimi için XX. yüzyılın başlarında melez çocuklara yönelik devlet ve misyonerlik faaliyetleri kapsamında kurumlar kuruldu.

Ailelerinden koparılan çocukların kesin sayısı bilinmemektedir. Sayılara ilişkin tahminler üzerinde büyük görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Bringing Them Home raporu en az 100.000 çocuğun ebeveynlerinden koparıldığını belirtmektedir. 1994 yılındaki Aborjin nüfusunun 303.000 olduğu göz önüne alındığında her üç çocuktan birinin ailelerinden koparıldığını göstermeketdir.

Elde edilen kanıtlar, pek çok vakada çocukların ebeveynlerinden acımasızca ve zorla koparıldığını, hatta melez oldukları tespit edildiğinde doğumdan hemen sonra hastaneden bile alındıklarını göstermiştir. Belirli çocukların yerinden alınması kararını genellikle Aborjin Koruma Görevlileri veriyordu. Bazı durumlarda ailelerin, çocuklarının bakımını devlete bırakmalarını öngören yasal belgeleri imzalamaları zorunlu tutuluyordu. Batı Avustralya'da, 1905 tarihli Aborjinler Yasası Aborjin ebeveynlerin yasal velayet hakkını ellerinden almıştır. Bu yasa, tüm çocukları devletin yasal vesayeti altına sokuyor böylece hükümet, melez çocukları kurumlara nakletmek için ebeveyn iznine ihtiyaç duymuyordu.

1915 yılında New South Wales'te kabul edilen Aborjinleri Koruma Değişiklik Yasası Aborjinleri Koruma Kurulu'na, Aborjin çocukları "mahkemede ihmal edildiklerini kanıtlama zorunluluğu olmaksızın" yerlerinden alma yetkisi tanımıştır.

12 - Avustralya

Melbourne

Melbourne, Avustralya’nın Victoria eyaletinin başkenti ve ülkenin nüfus bakımından en büyük kentlerinden biridir. Kültür, sanat, spor ve kahve kültürüyle tanınır ve yaşam kalitesi yüksek bir kenttir.

Kent, Avustralya kıtasının güney doğusunda bulunan Port Phillip Körfezi'nin kuzey ve doğu kıyı şeridinin büyük bir kısmını kaplar. Haziran 2025 itibarıyla şehrin nüfusu 5,435 milyon olup, bu sayı Avustralya nüfusunun %19'una karşılık gelir.

Müzeleri, tiyatroları, sokak sanatı ve canlı müzik sahneleriyle Avustralya'nın kültür başkenti olarak kabul edilir.

Dünya çapında meşhur nitelikli kahve ve kafe kültürüyle tanınır.

Dünyanın en büyük şehir içi tramvay ağına sahiptir.

Melbourne Kentinin haritası

Melbourne bölgesi, 40.000 yılı aşkın bir süredir Victoria Aborjinlerine ev sahipliği yapmaktadır. Kulin ulusunu oluşturan beş halktan; Melbourne'ü kapsayan toprakların geleneksel koruyucuları Boonwurrung, Woiwurrung ve Wurundjeri halklarıdır. 1803 yılında, o dönemde New South Wales Kolonisi'nin bir parçası olan Port Phillip'te kısa ömürlü bir İngiliz ceza kolonisi kurulmuştur. Melbourne, 1835 yılında Van Diemen's Land'den (günümüzdeki adıyla Tazmanya) gelen özgür yerleşimcilerin gelişiyle kurulmuştur. 1837'de bir Kraliyet yerleşimi statüsü kazanmış ve adını, dönemin Birleşik Krallık Başbakanı olan 2. Melbourne Vikontu William Lamb'den almıştır. 1847'de Kraliçe Victoria tarafından şehir ilan edilmiş ve 1851'de yeni ayrılan Victoria Kolonisi'nin başkenti olmuştur.

1901'de Avustralya'nın federasyon kurulunca Melbourne, 1927'de Canberra kalıcı başkent olana dek geçici hükümet merkezi olarak hizmet vermiştir.

Tarihçe

Avustralya Aborjinleri, Melbourne bölgesinde uzun zamandır yaşamaktaydılar. XIX. yüzyılda İngiliz sömürgeciler geldiğinde, bölgede 20.000 kadar Kulin halkı yaşıyordu. Burası, Kulin ulus ittifakına bağlı boylar için önemli bir buluşma noktası ve hayati bir gıda ve su kaynağıydı.

İngiliz Sömürgeleştirme Dönemi

Mayıs ve Haziran 1835'te, Van Diemen Toprakları'ndaki Port Phillip Derneği'nin önde gelen üyelerinden J. Batman, Melbourne bölgesinde keşifler yaptı ve daha sonra sekiz Wurundjeri ileri geleniyle 2.400 Km^2'lik bir alanın satın alınması konusunda anlaşmaya vardığını iddia etti. Ancak anlaşmanın niteliği büyük tartışmalara yol açtı. Zira iki taraf aynı dili konuşmuyordu ve yerli ileri gelenleri, anlaşmayı, birkaç gün önce gerçekleştirilen

hediyeleşme töreninin bir parçası olarak algılamışlardı. J. Batman, Yarra Nehri'nin kuzey kıyısında bir yer seçti ve buranın "*bir köy için uygun yer*" olacağını ilan etti. Ağustos 1835'te, Van Diemen Toprakları'ndan gelen başka bir yerleşimci grubu bölgeye ulaştı ve günümüzdeki Melbourne Göçmenlik Müzesi'nin bulunduğu alanda bir yerleşim kurdu. Batman ve grubu ertesi ay bölgeye geldi. Sonunda iki grup bu yerleşimi paylaşma konusunda anlaştı.

Batman'in Aborjin ileri gelenleriyle yaptığı anlaşma, o dönemde Avustralya kıtasının tüm doğu kısmını yöneten New South Wales Valisi R. Bourke tarafından iptal edildi ve dernek üyelerine tazminat ödendi. Bourke, 1836'da şehri New South Wales'in Port Phillip Bölgesi'nin idari merkezi ilan etti ve 1837'de kentsel yerleşim planı hazırlanması talimatını verdi. Bu yeni yerleşim yeri, 10 Nisan 1837'de Bourke tarafından Melbourne olarak adlandırıldı.

1836 ile 1842 yılları arasında, Victoria'daki Aborjin grupları İngiliz sömürgeciler tarafından topraklarından edildi. 1840 yılında, Port Phillip Bölgesi Yöneticisi Charles La Trobe, Aborjin halkının Melbourne'den uzaklaştırılması yönünde bir talimat yayımladı. Bu karar, aynı yılın ilerleyen dönemlerinde Lettsom baskını sırasında yüzlerce Yerli'nin topluca tutuklanıp hapsedilmesiyle uygulamaya konuldu. Bununla birlikte, Aborjinler yerleşimin yakınında yaşamaya devam ettiler. Ocak 1844 itibarıyla, Melbourne çevresindeki kamplarda 675 kişinin yaşadığı belirtiliyordu. İngiliz Sömürge Ofisi, 1839'da Victoria'daki Aborjin halkı için beş "*Aborjin Koruyucusu*" atamıştı. Ancak bu kişilerin çalışmaları, Aborjin topraklarına izinsizce el koyan kişileri kayıran bir arazi politikası nedeniyle etkisiz hale getirildi. 1845 yılına gelindiğinde, Victoria'da o dönemde verilmiş olan tüm hayvancılık/mera ruhsatları 240'dan az sayıda varlıklı Avrupalının elindeydi. Bu zenginler nesiller boyunca kolonide güçlü bir siyasi ve ekonomik güç olarak varlığını sürdürdü. Kraliçe Victoria tarafından 25 Haziran 1847'de yayınlanan bir fermanla Melbourne resmen kent ilan edildi. 1 Temmuz 1851'de Port Phillip Bölgesi New South Wales'den ayrılarak Victoria Kolonisi haline geldi ve Melbourne bu koloninin başkenti oldu.

Victoria Altın Hücumu

1851'in ortalarında Victoria'da altın bulunması bir altın hücumunu tetikledi ve koloninin başlıca liman kenti olan Melbourne hızla büyüdü. Birkaç ay içinde şehrin nüfusu neredeyse iki katına çıkarak 25.000'den 40.000'e yükseldi. Bunu katlanarak artan bir büyüme izledi ve 1865 yılına gelindiğinde Melbourne, Sidney'i geride bırakarak Avustralya'nın en kalabalık şehri haline geldi.

Özellikle Avrupa ve Çin'den gelen koloni içi ve uluslararası göçmen akını, Çin Mahallesi ve Yarra Nehri'nin güney kıyısında gecekondu bölgelerinin oluşmasına yol açtı. 1854 Eureka İsyanı'nın ardından, madencilerin içinde bulunduğu zor duruma yönelik kitlesel halk

desteği, madencilik, tarım, imalat ve diğer yerel endüstrilerdeki çalışma koşullarının iyileştirilmesi de dahil olmak üzere kolonide önemli siyasi değişikliklerle sonuçlandı.

Parlamento binası (Parliament House) (2000)

Altın hücumunun getirdiği zenginlik ve sonrasında ortaya çıkan kamu binası ihtiyacıyla birlikte, kısa sürede görkemli bir kentsel yapılaşma programı başlatıldı. 1850'ler ve 1860'larda Parlamento Binası, Hazine Binası, Eski Melbourne Hapishanesi (Old Melbourne Gaol), Victoria Kışlası (Victoria Barracks), Eyalet Kütüphanesi, Melbourne Üniversitesi, Genel Postane, Gümrük Binası, Melbourne Belediye Binası ve St. Patrick Katedrali'nin inşasına başlandı.

Şehir merkezini çevreleyen park alanları ve bu alanı kesen geniş, ışınsal bulvarlarla birlikte, büyük ölçüde bir millik ızgara düzenine dayanan iç banliyölerin yerleşim planı, büyük ölçüde 1850'ler ve 1860'larda oluşturuldu. Bu bölgeler hızla, her yerde görülen bitişik nizam evlerin yanı sıra bahçeli evler ve görkemli konaklarla dolarken, bazı ana yollar alışveriş caddelerine dönüştü. Melbourne; çeşitli bankalara, Kraliyet Darphanesi'ne ve (1861'de) Avustralya'nın ilk borsasına ev sahipliği yaparak kısa sürede önemli bir finans merkezi haline geldi.

1860 yılına gelindiğinde altına hücum dönemi büyük ölçüde sona ermiş olsa da Melbourne, devam eden altın madenciliği, Victoria'nın tarım ürünlerinin (özellikle yünün) ihraç edildiği ana liman olma rolü ve yüksek gümrük vergileriyle korunan gelişmekte olan imalat sektörü sayesinde büyümeye devam etti.

1850'lerin sonlarından itibaren kırsal bölgelere doğru geniş bir demiryolu ağı yayıldı. 1860'lar ve 1870'lerde Yüksek Mahkeme, Hükümet Konağı (Government House) ve Queen Victoria Pazarı gibi önemli kamu binalarının inşasına başlandı. Şehir merkezi dükkanlar, ofisler, atölyeler ve depolarla doldu.

II. Dünya Savaşı Sonrası

II. Dünya Savaşı'nın ardından Melbourne hızla büyüdü. Bu büyümeyi, başta Güney Avrupa ve Akdeniz bölgesi olmak üzere Avustralya'ya yönelik savaş sonrası göç dalgası tetikledi.

Collins Caddesi'nin "Paris Ucu" (Paris End) kentin butik alışveriş ve açık hava kafe kültürünün doğuşuna sahne oldu.

Old Treasury Building (Eski Hazine Binası) (2000)

ICI House'un inşasının ardından 1958'de şehir merkezindeki yükseklik sınırları kaldırıldı ve gökdelenlerin ortaya çıkışıyla şehrin silüeti değişime uğradı. Ardından, Chadstone Alışveriş Merkezi ile başlayan yeni kapalı alışveriş merkezlerinin de desteğiyle banliyölerdeki genişleme hız kazandı. Savaş sonrası dönemde şehir merkezi ve St Kilda Yolu'nda gerçekleştirilen kapsamlı yenileme çalışmaları, kentin büyük ölçüde modernleşmesini sağladı. Yeni yangın güvenliği yönetmelikleri ve yeniden geliştirme projeleri sonucunda, savaş öncesi döneme ait yüksek şehir merkezi binalarının çoğu ya yıkıldı ya da "cephe korumacılığı" politikasıyla yalnızca dış cepheleri korunarak kısmen muhafaza edildi. Ekonomik canlanma döneminde inşa edilen büyük banliyö malikanelerinin birçoğu da ya yıkıldı ya da bölünerek küçültüldü.

Düşük yoğunluklu banliyö yerleşimlerinin yaygınlaşması eğilimine karşı, eyalet hükümeti Victoria Konut Komisyonu aracılığıyla tartışmalı bir dizi şehir içi sosyal konut projesini hayata geçirdi; bu girişimler birçok mahallenin yıkılmasına ve çok sayıda yüksek katlı kulenin inşa edilmesine yol açtı. İlerleyen yıllarda, motorlu taşıt sahipliğinin hızla artması ve otoyol yatırımlarının çoğalması, banliyölerin dışa doğru genişlemesini ve şehir merkezi nüfusunun azalmasını büyük ölçüde hızlandırdı.

Victoria Parlamentosu (2000)

Melbourne, 1989 ile 1992 yılları arasında, bazı yerel finans kuruluşlarının çöküşünün ardından ekonomik bir durgunluk yaşadı. 1992'de göreve yeni gelen Kennett hükümeti; büyük etkinliklere ve spor

turizmine odaklanarak şehri bir turizm destinasyonu olarak tanıtmanın yanı sıra, kapsamlı bir bayındırlık ve kalkınma hamlesiyle ekonomiyi canlandırmaya yönelik bir kampanya başlattı.

Önemli projeler arasında Melbourne Müzesi için yeni bir tesisin inşası, Federation Square, Melbourne Kongre ve Sergi Merkezi, Crown Casino ve CityLink paralı otoyolu yer alıyordu. Diğer stratejiler arasında elektrik ve toplu taşıma dahil olmak üzere Melbourne'deki bazı hizmetlerin özelleştirilmesi ile sağlık, eğitim ve toplu taşıma altyapısı gibi kamu hizmetlerine ayrılan fonların azaltılması bulunuyordu.

Çağdaş Melbourne

Melbourne, 1990'ların ortalarından bu yana nüfus ve istihdam açısından önemli bir büyüme kaydetmiştir. Şehrin sanayi ve taşınmaz piyasasına büyük çaplı uluslararası yatırımlar yapılmıştır. Southbank, Port Melbourne, Melbourne Docklands ve South Wharf gibi bölgelerde kapsamlı kentsel yenileme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Melbourne, 2001 ile 2004 yılları arasında Avustralya'daki tüm eyalet başkentleri arasında en yüksek nüfus artışını ve ekonomik büyüme oranını yakalamıştır.

2006 yılından itibaren şehrin büyümesi, "yeşil kuşak" (green wedges) alanlarına ve kentsel büyüme sınırının ötesine taşmıştır. Şehir nüfusunun 5 milyona ulaşacağına ilişkin öngörüler, eyalet hükümetini 2008 yılında "Beş Milyonluk Melbourne" stratejisi kapsamında büyüme sınırını yeniden değerlendirmeye yöneltmiştir.

Melbourne Havalimanı, Avustralya'nın en yoğun ikinci havalimanı; Melbourne Limanı ise ülkenin en işlek deniz limanıdır. Şehrin ana metropolitan demir yolu terminali Flinders Street İstasyonu, ana bölgesel demir yolu ve şehirler arası otobüs terminali ise Southern Cross İstasyonu'dur. Şehir ayrıca Avustralya'nın en kapsamlı otoyol ağına ve dünyanın en büyük kentsel tramvay ağına sahiptir.

Yerra Nehri- Melbourne (2000)

Doğa

Melbourne, Avustralya kıtasının güneydoğu kesiminde, Victoria eyaleti sınırları içinde yer alır. Jeolojik açıdan şehir; batıda Kuvaterner dönemi lav akıntıları, doğuda Silüriyen dönemi çamurtaşları ve güneydoğuda Port Phillip Körfezi boyunca uzanan Holosen dönemi kum birikintilerinin birleştiği bir alan üzerine kurulmuştur. Güneydoğudaki banliyöler, Mount Martha ve Cranbourne bölgelerini kateden Selwyn Fayı üzerinde konumlanmıştır. Metropol alanının batı kısmı Victoria Volkanik Ovası çayır bitki örtüsü topluluğu içinde yer alırken, güneydoğu kesimi Gippsland Ovaları Otlu Ormanlık Alanı (Grassy Woodland) bölgesinde bulunur.

Melbourne Yarra Vadisi'nin kollarını oluşturan Moonee Ponds Deresi (Melbourne Havalimanı yönüne doğru), Merri Deresi, Darebin Deresi ve Plenty Nehri'nin engebeli çalılık vadileri boyunca kuzeye doğru uzanır. Şehir, güneydoğuda Dandenong üzerinden geçerek West Gippsland yönündeki Pakenham büyüme koridoruna kadar ulaşır. Batıda ise Maribyrnong Nehri ve kolları boyunca kuzeye, Sunbury'ye doğru genişler.

Melbourne'ün başlıca sahil plajları, Port Phillip Körfezi kıyısındaki Port Melbourne, Albert Park, St Kilda, Elwood, Brighton, Sandringham, Mentone, Frankston, Altona, Williamstown ve Werribee South gibi çeşitli banliyölerde yer alır. Sörf yapmaya elverişli en yakın plajlar, Melbourne şehir merkezinin 85 Km güneyinde, Rye, Sorrento ve Portsea bölgelerindeki açık deniz tarafına bakan plajlarda (back-beaches) bulunur.

Kültür

Sıklıkla Avustralya'nın kültür başkenti olarak anılan Melbourne, müzik, tiyatro ve sanat ortamlarının yanı sıra Melbourne Uluslararası Sanat Festivali, Melbourne Fringe Festivali ve Avustralya'nın en büyük ücretsiz halk festivali olan Moomba gibi çok çeşitli kültürel etkinlik ve festivalleriyle tanınır.

1854 yılında kurulan Victoria Eyalet Kütüphanesi, dünyanın en eski ücretsiz halk kütüphanelerinden biridir ve 2018 itibarıyla küresel ölçekte en çok ziyaret edilen dördüncü kütüphanedir.

XIX. yüzyıldaki hızlı gelişim döneminde, Melbourne merkezli yazar ve şairler Marcus Clarke, Adam Lindsay Gordon ve Rolf Boldrewood sömürge dönemi yaşamına ilişkin klasikleşmiş eserler ortaya koymuş ve şehri ziyaret eden pek çok yazar, şehre dair edebi izlenimlerini kaleme almıştır.

Melbourne, Avustralya'daki en geniş kitapçı yelpazesine ve ülkenin en büyük yayıncılık sektörüne sahiptir. Şehir ayrıca Melbourne Yazarlar Festivali'ne ve Victoria Başbakanlık

Edebiyat Ödülleri'ne ev sahipliği yapmaktadır. Melbourne, 2008 yılında UNESCO Edebiyat Şehri unvanını alan ikinci şehir olmuştur.

1854 yılında kurulan Princess Theatre, East End Tiyatro Bölgesi'ndeki en eski tiyatrodur. Melbourne, birçoğu East End Tiyatro Bölgesi'nde (East End Theatre District) yoğunlaşmış çok sayıda tiyatroya ev sahipliği yapmaktadır; bu bölgedeki tiyatrolar arasında Viktorya döneminden kalma Athenaeum, Her Majesty's ve Princess tiyatrolarının yanı sıra Forum ve Regent da bulunmaktadır. Kültürel miras listesinde yer alan diğer tiyatrolar arasında, avangart tarzda bir sinema sarayı olan The Capitol ve Avustralya'nın 3.000 kişilik kapasitesiyle en büyük oturma kapasiteli tiyatrosu olan St Kilda'daki Palais Theatre sayılabilir.

Ekonomi

Melbourne; finans, imalat, araştırma, bilgi teknolojileri (BT), eğitim, lojistik, ulaşım ve turizm alanlarında özellikle güçlü olduğu, son derece çeşitlendirilmiş bir ekonomiye sahiptir.

Kent, Sidney'deki Port Botany'den sonra Avustralya'nın en işlek ikinci limanına ev sahipliği yapmaktadır. Melbourne Havalimanı, ulusal ve uluslararası ziyaretçiler için bir giriş noktası olup Avustralya'nın en işlek ikinci havalimanıdır.

Crown Casino ve Eğlence Kompleksi, yıllık 2,7 milyar Avustralya doları tutarında net gelir sağlamaktadır.

Melbourne; Boeing Australia, kamyon üreticileri Kenworth ve Iveco, Cadbury, Alstom ve Jayco gibi birçok önemli üreticinin Avustralya'daki merkezidir. Şehir ayrıca petrokimya ve ilaçtan moda giyime, kağıt üretiminden gıda işlemeye kadar uzanan çok çeşitli başka üreticilere de ev sahipliği yapmaktadır. Şehirde ayrıca Ford Australia'nın bir araştırma ve geliştirme merkezi ile sırasıyla General Motors ve Toyota Australia'ya ait birer küresel tasarım stüdyosu ve teknik merkez bulunmaktadır.

Yarra Nehri kıyısında yer alan Crown Towers oteli (2000)

Dünyanın en büyük beş biyoteknoloji şirketinden biri olan CSL ve Sigma Pharmaceuticals'ın merkezleri Melbourne'de yer almaktadır. Bu iki şirket, borsada işlem gören en büyük Avustralyalı ilaç şirketleridir. Melbourne'ün Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) sektörü, Avustralya'nın en büyük 20 teknoloji şirketinin yarısından fazlasına ev sahipliği yapmakta ve 91.000'den fazla kişiye (Avustralya'nın BİT iş gücünün üçte biri) istihdam sağlamaktadır.

Flinders Caddesi İstasyonu (2000)

Görülecek Yerler

- **Federation Square** (Federasyon Meydanı): Şehrin merkezinde yer alan bir buluşma noktasıdır.
- **Flinders Street İstasyonu**: Şehrin görkemli tarihi binalarından biridir.
- **Royal Botanic Gardens**: Yarra Nehrinin kıyısında geniş yeşil alanlar sunan botanik bahçesidir.
- **Queen Victoria Market**: Güney yarımkürenin en büyük açık hava pazarlarından biridir.
- **National Gallery of Victoria (NGV)**: Sanat severler için Avustralya'nın en eski ve popüler müzesidir.

Gezi İzlenimleri

Melbourne'yi gezme olanağım bulduğumda doğal olarak eski yapıların fotoğrafları çektim. Tarihi yapılar, bir zamanlar burada İngiliz sömürgeciliğinin etkin olduğunu yansıtıyorlardı.

Kentte tramvay hatlarının çokluğu dikakt çekici idi.

Ticari taksiler, benzin yerine gazla çalışıyordu. Hava kirliliğini önlemek amacıyla böyle bir uygulamanın başlatıldığı söylendi.

Dünyanın her yerinde olduğu bigi Melbourne'de bir Türk'e denk gelebiliyorsunuz. Bindiğimiz taksinin şoförü Türk çıktı; bizi akşam Türklerin toplantısına davet etti. Bu davete

katıldık ve Melbourne'de yaşayan Türkler ile sohbet ettik. Bu sohbetten aklımda iki konu kaldı:

Taksi şoförü olağan işinin dışında bir büfe işletiyormuş. Büfeden alışveriş yapanlar, genellikle fiş almayı ihmal ediyorlarmış. Bunun sonunda kayıtsız bir gelir oluşuyormuş. Kayıt dışı oluşan bu geliri bankaya yatırma hakkı yokmuş. O da Türkiye'ye ziyarete geldiğinde çantada getirip bir bankaya yatırıyormuş.

İkinci konu, Avustralya'ya büyük umutlarla gelen bazı kadınların, hayat kadını olmak zorunda kalmalarıymış. Bizi davet edenler bu kadınlara yardım etmeye çalışıyorlarmış.

Malbourne'de bulunduğumuz günlerden birinin akşamında, Crown Tower'ın altında bulunan Crown Casino Eğlence Kompleksini görmeye gittik. Burası Las Vegas'takiler gibi bir kumarhane idi. Ben her zaman olduğu gibi dikkatle kumar oynayanları ve çalışanları izlemeye başladım. Çok sayıda kurupiyenin Türk olduğunu yaka kartlarından anladım. Bu arada kumar oynayan Türklere de tanık oldum. Kumarhanedeki izlenimlerimden biri, rulet masasında son kazanan numaraların sütun halindeki bir göstergeye yansıtılmasıydı. Bunu nasıl yaptıkları konusunda epey kafa yordum ve sonunda buldum.

Avustralya Kırsalı

Merbourne'den ayrılıp bölgedeki doğal güzellikleri görmek için yola çıkınca önce Split Point Deniz fenerini ardından Great Otway Ulusal Parkı ve son olarak Oniki Havarileri gördük.

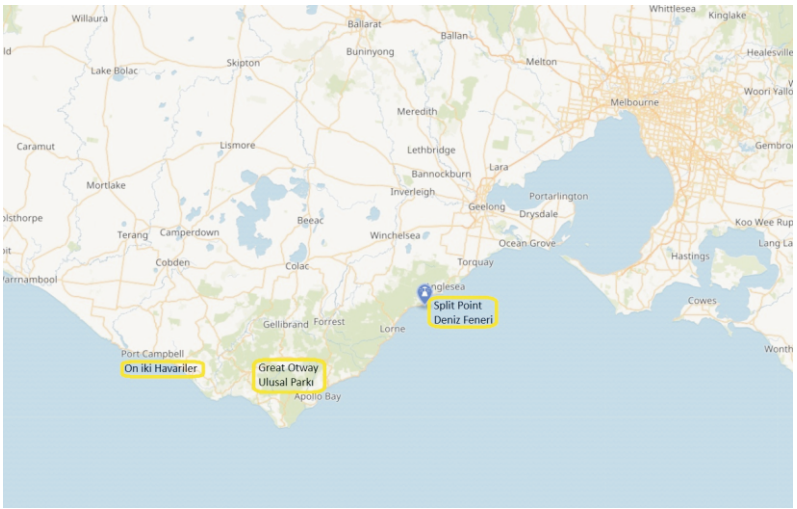
Split Point Deniz Feneri

Split Point Deniz Feneri , Avustralya'nın Victoria eyaletinde Great Ocean Road üzerinde bulunan küçük bir kasaba olan Aireys Inlet'te yer alan bir deniz feneridir.

Aslen Eagles Nest Point olarak adlandırılan deniz feneri, 1891 yılında inşa edilmiştir. 27 yıl boyunca, üç deniz feneri bekçisi bu ücra konumda çalışarak ışığın düzgün çalışmasını sağlamış ve çeşitli kod sistemleri aracılığıyla gemilerle iletişim kurmuştur.

24 - Avustralya Kırsalı

Deniz feneri, muhteşem bir merdiven ve ahşap donanımlarıyla orijinal yapısını hala korumaktadır.
Fener, tarihi boyunca üçten fazla farklı ışık kaynağı kullanmış olmasına karşın hala çalışır durumdadır. Kule, 1919 yılında asetilen gazı kullanarak aydınlatma sağlayan otomatik bir sisteme dönüştürülmüştür.

Avustralya kırsalında gördüğüm yerler (2000)

1972 yılında ise elektrikli sisteme dönüştürülmüştür. Bekçilerin evleri ve ahırları, deniz feneri bölgesinin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır.

İngiliz yapımı Chance Brothers Fresnel merceği hala kullanımda. Ancak, merceğin üretildiği İngiltere'nin Birmingham yakınlarındaki fabrika savaş zamanında bombalanmış ve benzersiz mercek kristalini yapmak için gerekli formülün kaybolduğu söylenmektedir. Sabit ışık feneri, aydınlatma renklerinin bir kombinasyonunu kullanarak binlerce gemiye yol göstermeye devam etmektedir.

Split Point deniz feneri 34 m yüksekliğinde ve deniz seviyesinden 66 m yukarıda yer almaktadır.

Split Point Deniz Feneri

Great Otway Ulusal Parkı

Great Otway Ulusal Parkı, Avustralya'nın Victoria eyaletinin Barwon Güney Batı bölgesinde yer alan bir ulusal parktır. 103.185 hektarlık bu ulusal park, Melbourne'ün yaklaşık 162 Km güneybatısında, alçak bir kıyı sıradağı olan Otway Sıradağları'nda konumlanmıştır. Park sınırları içinde yer alan 670 metrelik Mount Cowley, bölgenin en yüksek zirvesidir. Park çok çeşitli manzaralara ve bitki örtüsü türlerine ev sahipliği yapmaktadır.

Otway Sıradağları'nda ticari amaçlı ağaç kesimi 1880'lerde başladı. Yolların ve demiryollarının iyileşmesiyle birlikte ağaç kesimi büyük ölçüde arttı ve 1961'de zirveye ulaştı. Bu sürede Otway Sıradağları'ndaki yaşlı ormanlar neredeyse tamamen yok edildi ve arazi bozulması sorunları ortaya çıktı ancak o tarihten bu yana kesim faaliyetleri büyük ölçüde azaltıldı. Günümüzde varlığını sürdüren orman, geçmişin devasa ağaçlarının yeniden büyümesi ve orijinal vahşi ormanlarınkine yakın bir ekolojik karmaşıklığın yeniden oluşması için gereken uzun süreyi gözler önüne sermektedir. Zaman içinde parkın bugünkü halini almadan önceki koruma alanlarında meydana gelen çeşitli orman yangınları bölgenin ekolojisini ve bitki ile hayvan çeşitliliğini şekillendirmiştir. Yaşanan son büyük yangın, 1983 yılında Avustralya'nın güneydoğusunu etkisi altına alan Kül Çarşambası orman yangınlarının bir parçasıydı.

Park bünyesinde Johanna, Aire River ve Blanket Bay olmak üzere üç kamp alanı bulunmaktadır. Parka doğudan Apollo Bay, kuzeyden Forrest veya Beech Forest ve batıdan Princetown üzerinden ulaşılabilir. Otway Sıradağları'ndaki hem kıyı şeridini hem de iç kesimleri kapsayan park; yürüyüş parkurlarıyla ulaşılabilen plajlara ve ormanlık alanlara ev sahipliği yapmaktadır. Park ve Aire River kamp alanı, önemli bir koala popülasyonunu barındırmaktadır. Parkın bitişiğinde yer alan Cape Otway Deniz Feneri, hafta boyunca turistlerin ziyaretine açıktır. Kıyı şeridinden; güney gerçek balinası ve güney kambur balinası gibi göçmen balinalar ile yunuslar ve afalinalar gözlemlenebilir.

"Mantar sineği" (fungus gnat) olarak bilinen küçük sineklerin biyolüminesans özellikli larvaları olan ateş böceği benzeri canlılar (Arachnocampa otwayensis) özellikle Angahook-Lorne Eyalet Parkı, Beauchamp Şelalesi, Hopetoun Şelalesi, Stevenson Şelalesi ve Melba Gully Eyalet Parkı'ndaki dere kenarlarında ve yürüyüş yollarında geceleri görülebilir.

Park kızıl kıllı kuşlar (rufous bristlebirds), çizgili çayır çit kuşları (striated fieldwrens) ve pembe gerdanlı kızılgerdanlar (pink robins) gibi türlerin yanı sıra çok sayıda başka türe de ev sahipliği yapması nedeniyle BirdLife International tarafından Önemli Kuş Alanı olarak tanımlanmıştır.

Erskine Şelalesi

Büyük Otway Millî Parkı (Great Otway National Park) sınırları içerisinde yer alan Erskine Şelalesi görülmeye değerdir. Şelalenin yüksekliği yaklaşık olarak 30 m dir. Şelalenin suyu Eskine Nehrinden gelmektedir.

Erskine Nehri üzerinde bulunan şelale, yemyeşil eğrelti otlarıyla kaplı derin bir kanyonun içine doğru yaklaşık 30 metre yükseklikten tek bir parça halinde dökülür. Yıl boyunca su akışı devam ettiği için her mevsim ziyaret edilebilir.

Şelaleyi izlemek için iki ana platform bulunur. Araç park yerinden başlayıp yürüyerek ulaşılan Üst Seyir Noktası, sadece 5 dakikalık düz bir yürüyüş mesafesindedir ve şelaleyi yukarıdan geniş bir açıyla görmenizi sağlar. Alt Platform için ise kanyonun tabanına inen yaklaşık 230-300 taş basamağı geçmeniz gerekir. Burası şelalenin tam önüne ulaşarak serin su damlacıklarını hissetmek için harika bir noktadır.

On İki Havariler

On İki Havari (The Twelve Apostles), Avustralya'nın Victoria eyaletindeki Great Ocean Road üzerinde, Port Campbell Ulusal Parkı açıklarında yer alan bir grup kireç taşı kaya sütunudur. Birbirlerine yakın konumda bulunmaları, burayı turistler için çekici kılmaktadır. On iki Havari olarak adlandırılmalarının nedeni, geçmişte 12 kaya sütunun olduğunu çağrıştırmasına karşın bölgede hiçbir zaman 12 kaya sütunu bulunmamış olması olasıdır. Başlangıçta var olan dokuz sütundan yedisi günümüze ulaşmıştır. Bunlardan altısı seyir noktasından görülebilirken, yedincisi ana seyir platformunun köşesinden birkaç metre ötede yer almaktadır. Bölgeye çekici kılmak için On İki Havariler adının verildiği açıktır.

On İki Havari'yi oluşturan kireçtaşı birimi, Orta-Geç Miyosen döneminde, yaklaşık 15 ila 5 milyon yıl önce çökelmiş olan Port Campbell Kireçtaşı olarak adlandırılır.

On İki Havari, erozyon sonucu oluşmuştur. Güney Okyanusu'nun sert ve aşırı hava koşulları, yumuşak kireçtaşını kademeli olarak aşındırarak kayalıklarda mağaralar oluşturmuş, bunlar daha sonra kemerlere dönüşmüş ve sonunda çökerek 50 m yüksekliğe kadar kaya

yığınları bırakmıştır. Bu yığınlar, dalgalardan kaynaklanan daha fazla erozyona karşı duyarlıdır.

Temmuz 2005'te 50 m yüksekliğindeki bir kaya sütunu çöktü ve geriye sekiz sütun kaldı. 2009'da bir diğeri daha çökünce, ayakta kalan sütun sayısı yediye düştü. Dalgaların falezleri aşındırması nedeniyle, mevcut burunların gelecekte yeni kireçtaşı sütunlarına dönüşmesi beklenmektedir.

On İki Havari